

103-

Ευκεία

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. 255/14, 103/1970

Α1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Διαβήτωσαν / Νοέμβριος 1970
19-20/11/70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). Συκέα.....
(παιλιότερον ὄνομα: Συκιά.....), Ἐπαρχίας Ἐλασσόνας,
Νομοῦ Λαρίσης.
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Σταθί-
ρης Διαμήτριος. ἐπάγγελμα διδάσκων.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Συκέα Ἐλασσόνας Λαρίσης.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον. δύναμις 18
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἐυαγγελόπουλος Νικόλαος. Συκέα,
ἡλικίας 89 ἐτῶν, ἀγράμματος.....
ἡλικία..... γραμματικαὶ γνώσεις.....

τόπος καταγωγῆς

β) Βασίλειος Γεωργίου ἐν Συκέᾳ, 76 ἐτῶν, ἀγράμματος

γ) Μιχαήλ Κωνσταντίνου ἐν Συκέᾳ, 96 ἐτῶν, ΣΤ. ἀμ.

δ) Πατριάρχης Σοφίας τοῦ γένους Σαμαρῶν ἐν
Παλαιόμικρον Ἐλασσόνας παντρεμένη ἐν Συκέᾳ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Ὄρεινη π. ἢ ἀεδιν. ἢ περιοχ. ἢ ἐβναε
ὑποχωρημένη διὰ ἀωφάν. Διὰ βοαιήν. π. ὄρεινη.
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστὰ.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἐν ἑνὶ μόνον εἰς τούτους (μαθητές)......
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Παλαιόμικρον. ναι. Ὁρίμικρον. διὰ το μερίδιον
εἰς τὸ τέκνον. πλάγιον ἢ ἀμφοτέρωθεν.....

ἡλικίας 69 ἐτῶν, ἀγράμ-
ματος, ἐκὸς ἐξοικιστῶν 1924.

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ;

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται ἐν εἰς γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν

2) Οί τεχνῖται (δηλ. οί βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; *Ἀσχολοῦνται καὶ ἐν τῇν γεωργίαν*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ;

Ἐργάζετο ὑποκρῶται καὶ ὁ ἀρχηγὸς ἐπὶ οἰκογενείᾳ μετὰ τῆς οὐσίας, ἔδρασαντο δὲ καὶ τὰ τέκνα.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὔτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ. *Ἰσχυροί*..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *Ἐν εἶδος*.....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὔτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἄεν ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .. *Ο. Χ.ι*.....

6) α) Οί νέοι καὶ αἱ νέαι, τοῦ τρόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .. *Οἱ νέοι ἐπὶ γαίαν εἰς Β. Ἀμερικήν*.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

ὡς ἐργάται εἰς κάμφοι καὶ λαοίμα.....

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλάμιος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

Ἡ γεωργία εἰνέτο μὲ κοῦφρον βοῶν, ἀλόγων καὶ αἰγοπροβάτων.

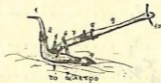
2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; *Ἀπὸ τοῦ 1948.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *Ὁ σιδηροῦν ἄροτρον χρῆσις ἐπισημαίνεται μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν (1912).*

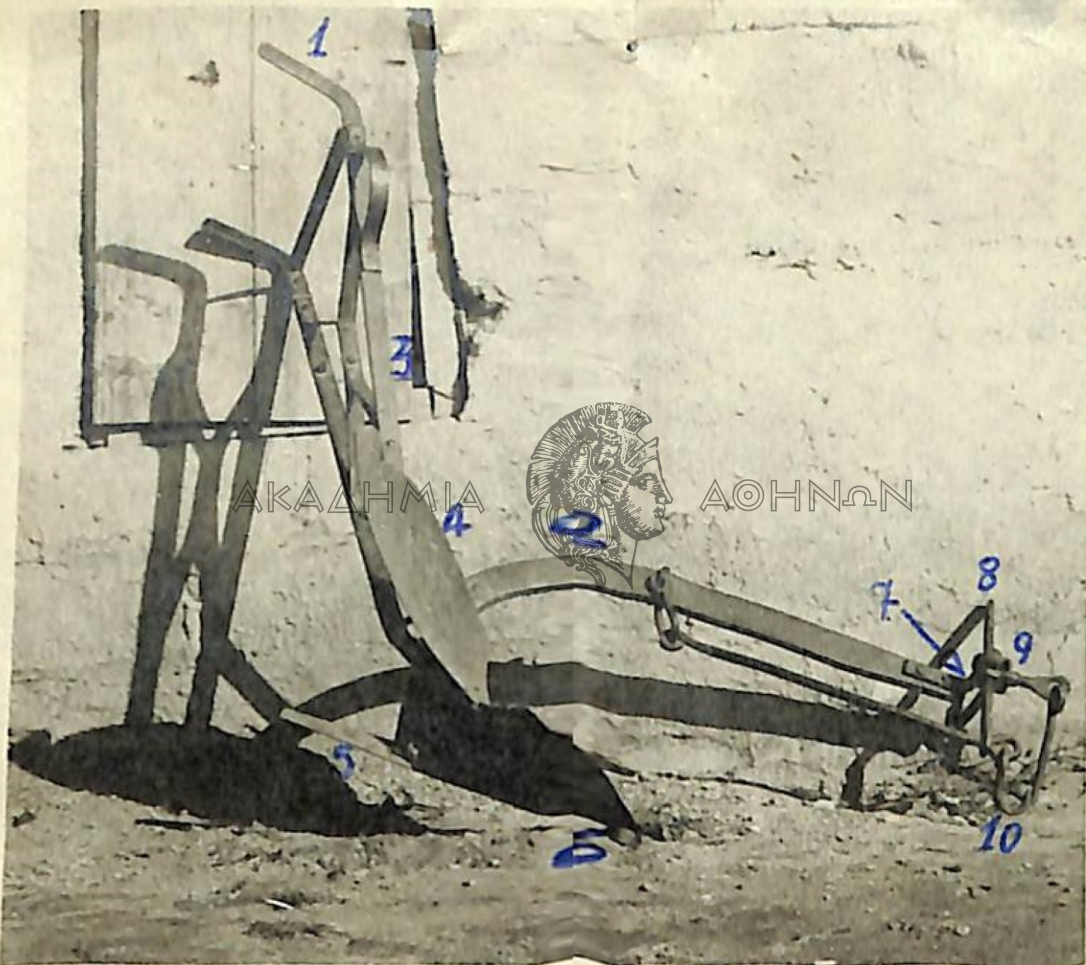
1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; *Ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ μονόφτερο κυρίως δια τὰ βαρῆ χωράφια.*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μὲ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1	Χερούρι	4	Φτερό	7	Γεωργός	10	Χάντζος
2	Καμάρια	5	Βελώσις	8	Ὑψόμετρο		
3	Βάσις	6	Ὑνί	9	Μωδουρμί		

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) *Ἀπὸ τοῦ 1952.*
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ *Δ. ἐν ἐχρησιμοποίησιν.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελ. 3
παρ. ε' εδ. 1

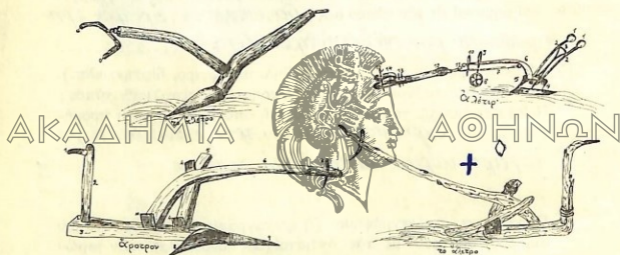
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *λέν. ἐχρησιμοποίηθη*
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *Πατάγια - ἀφαιροσπρωτικοί κῆες.....*
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Μιχ. Κατ. καὶ ἀφαιροσπρωτ. καὶ μετ. - γεωμετρίασεν. οἱ ἴδιοι οἱ γεωμετρίαι.....*
-
-

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

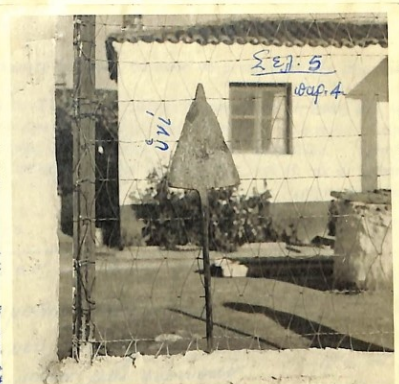

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Κοντοῦρι</i>	6. <i>ὑνί</i>	11.
2. <i>Καμάρα</i>	7.	12.
3. <i>ἄμφολι</i>	8.	13.
4. <i>Πατάγια (2). Σώματα</i>	9.	14.
5. <i>εζαυρός</i>	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν ύπ
θμησι
4) Το ό
διά τ
χωμα
σατε
.....

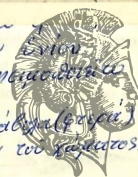

ο άρί-
ερφής
τών
αφή-
, έάν
.....
.....
.....

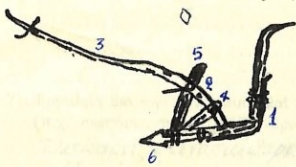
Σελ
παρ

Η χρυσ
Συρίνου από
την διαρρι

σταυρόν κοίλων ...
τοζόγιον, με διαφορέν ενόν
Εν τώ κώση μας άχρησιασθίκα
ΑΚΑΔΗΜΙΑ
Επίσης έφερε και δύο παράνθη (φύλλα)
Συρίνα δια την διασώθειν του κώματος.

Αρχωντιών με.
.....
ήρου, Δκ. ΑΙΟΝΙΟΝ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

πρίον

άριδα

ρινή ή Συλοφάι (άρνάρι)

(Ἐάν ὑπε-
θησι
4) Τὸ ὑ-
διὰ τ-
χωμα-
σατε
εἶναι ἔ-
... ὅ-
.....
.....

ἄρι-
ορφῆς
τῶν
αφή-
ἔάν
.....
.....

5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *Γριχωνιὸν μὲ
σιδηρῶν ρ.α.β.δ.ε.ν (σιφ.εν)*

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένῃ ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδήρου; *Ἐκ σιδήρου*

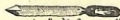
7) Ἔργαλεία διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....
Σκεπάρνι, σ.τενο.συκέ.δάρα, Τσεκουέρι, ἄριον.
ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί.ο.σ.

πριόνι

ἀρίδα

ρίνι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησιν).

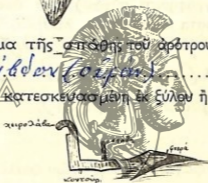
- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερωῶν (λιβάδια, κῆτροι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

... ὄ. ὕνι. ἡ κε μιὰς μορφῆς.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; *τριγωνιῶν με. ειδυρεῶν. ραβδῶν (οὐραῖ).*

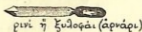
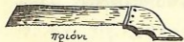
6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *ἐκ αἰσθημάτων*

.....

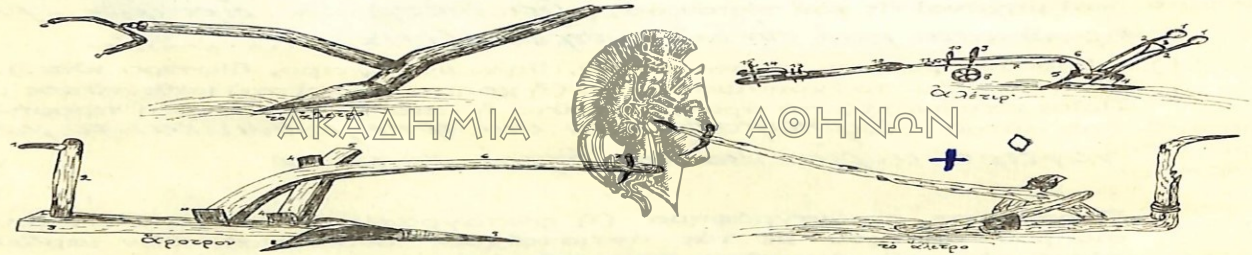
- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

Ξυλοφαῖ, σκεπάρνι, σκευὴν σιδήρου, σκευὴν ἄξονος, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαῖ.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δέν. ἐκρημαθοειδῆ
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ Παιτόζα. - θροισαλιμπελιές.....
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Ὡ? .εαχ. τὸ. ἀρειστων. τὸ. με. -
 γεβιεϊάρον. οί. ἴδισι. οί. γαυροί.....

2) Ποῖα ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποῖα εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Κονζούρι.....	6. ἔνι.....	11.
2. Καμάρα.....	7.	12.
3. ἄμφολι.....	8.	13.
4. Παράβοζα (ε?) Σοβλινα.....	9.	14.
5. εσαυρός.....	10.	15.

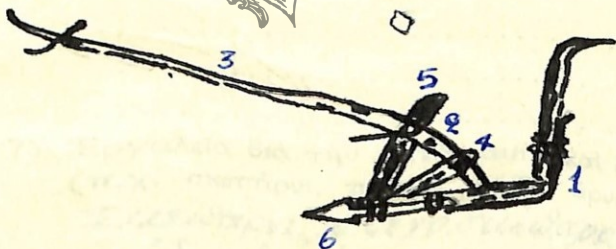
(1) Ἐάν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

Σελίς 4

παρ. 61! ἐδ. 3

Ἡ χρησιμοποιουμένη μορφή τοῦ
Σελίνου ἀρέσκει ἡτο παρομοία με
τὴν παρασκευασμένην καὶ φέρουσαν
σταυρὸν τοιαύτην εἰς τὸ ἔρωτημα-
τολόγιον, με διαφορὰν ἑνίου.

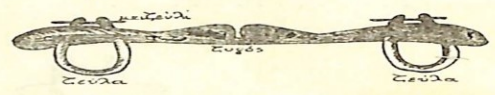
Εἰς τὸν τόπον μας χρησιμοποιοῦντο
εἰδυροῦν ἑνίου
Ἐπειὶς ἔφερα καὶ δύο παραβία (φρέα)
ἵνα διὰ τὴν διασφάλειαν τοῦ χώματος.

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *β. ο. ε. σ., ἰαθῶσι., ἡμίονοι.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *ἄλλοι χρονομιστοῦν. δύο κωι. ἔμμοι. ἔν.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Διὰ τὸ ζευγάρισμα τῶν βοδιῶν, ὁ ζυγός εἶναι ἐναγματοῦς.*

Ⓜ

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.). *1) λουριά. ἢ λουριά. 2) ζεῦλες. 3) ζευγῆρες ζεῦλα δια εἶν. εὐνόμειν. τῶν ζευγῶν καὶ ἄνωθεν τῶν ζευγῶν καὶ ἄνωθεν.*

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Κρικεῖλα*
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; *1914.*
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Σελ. 6-7 Παρ. 12

Τοποθετηθείς γαμαφίως και δέξομαι
αυτῆς ἀνωθεν τοῦ αὐχένος δια γουρίου.
Σύνδεσαι ἀγνοιδων (τραβηχιῶν) τοῦ ἐνός
ἄμφου ἐν τῆς γαμαφίως, καὶ ὁδοίαι ἐν συν-
χειῖα διέρχονται αὐτὸ τὰς ἰσχίας τοῦ ἑσπερα-
ράκιου, τὸ ὁδοίαι τοποθετεῖται ἐπὶ τῆς
ἠφροσπύτης και κατόπιον συνδέονται
διὰ τὸ ἄσπρον ἄμφου τὸν ἄσπρον τὸν γαν-
τζου τοῦ ἄσπρου φαρμάγιου.
Τὸ ἄσπρον φαρμάγι συνδέεται μετ' τὸ
δεύτερον φαρμάγι, μεγαλύτερον κατὰ τὴν
εἰς μῆκος, τὸ ὁδοίαι συνδέεται αὐτὸ τὸν
γάντζον τοῦ ἄσπρου.

✓

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2. 6
4p. 11

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κριεργα

Σελ. 6

ωσπ. 10

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

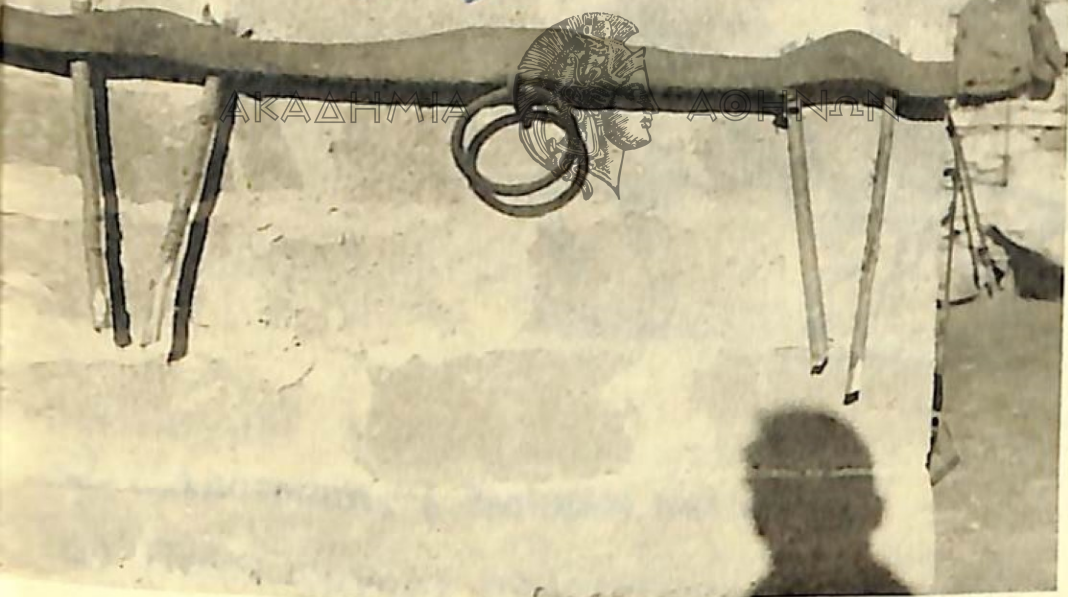

ΑΘΗΝΩΝ

Τριγυα

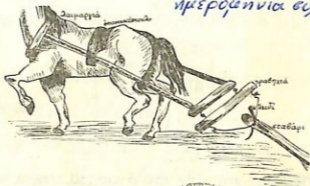
Σελ. 6
ωσπ. 9

Ζυγός

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την όποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

(... Ἀπὸ τῆς 1ης σελίδος μέχρι καὶ τῆς 6ης, ὁ ἀρχιφοροφρενὴς εἰπαι: Ἐναγχεροίδουλος Μιμέλας, ἐν τρώϊος, 89 ἐτῶν, ἀγρᾶμματος)... [Στατήρης Δημήτριος, διδάσκων ἡμερομηνία συλλογῆς 12-14 Νοεμβρίου 1970]

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναίκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ ἀναθήματα εἰς τὸν τόπον σας.....

Ο ἀνδρας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Δεν χρειμαθοιείτου σήμερα ξύλινον ἄροτρον.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Ὡς ζεύξιμον γίνεται ὡς περιγράφεται ἐν τῷ συνακτωμένῳ φυλλαδίῳ. β.ελ. 6-7. σφ. 12.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

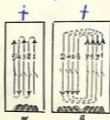
Με σκοινία τὰ εἰδοῖα δένονται αὐτὰ ταῖς εἰράται. ἢ τὰ κεμικάρια.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

ὕψ. τοῦ ξύλινου ἄροτρον ἐπίγειο καὶ ζυγαίων...
γραμμῆν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

ὕψ. με τοῦ αἰθροῦν ἄροτρον ἐπίγειο περιφερειακῶς.

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίες, νταμιές, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; *Ἡ εὐραία καὶ το ὄργωμα ἐκίετα καὶ γίνεται κατὰ εὐραίας*.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ; *Ἐμερῶς εἰς δρακουριὰς (12) καὶ ἐχωρίζετο με βέργας ἢ βύλας...*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον ;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ, ἐλαφρὰ, πυκνὰ, ἀρῖα.

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Ἐὸ, μαδεύωσ.-θαλίαι. καὶ ἰωνικά. γίνεται. κατὰ τὸ*

ἄρῳτον ὄργωμα (καλίμα). Ἐὸ, θαλίαισ.-ἐλαφρά. κατὰ τὸ δεύτερο ὄργωμα (διάσπασμα). Ἐὸ ἄρια κατὰ τὸ τρίτον ὄργωμα

γ) Ἀροτρίασεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἐγίνοντο... 5.-6. ὄργωματα...*

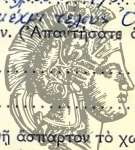
1) Σπίσμα: *Ἐξήμ. φεβρουαρίου. μεῖς ἄρῳτα. Μαρτίου.....*

2) Διάσπασμα: *Ἰ. Ἀπριλίον.....*

3) Ἐὸ. *Ἐὰς μετὰ Ἐξέχοντο ὄργωματα. καὶ ἐγίναντο ἀπὸ τῶν μάκων μέχρι τέλους Ἰουλίου. 4) Ἡ εὐσθρά. ἐγίνετο ἀπὸ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου.*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἐπί πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν... *Ἐὼς... Ἐ.ν... ἔτος.....*

4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *Σήμερον. διὰ τὸν εἶτον, ἰριλίον, αἰκαρην. καὶ ψυχανθῆ γίνεται ἓνα ὄργωμα. Διὰ τὸν ἀραβοσίτον καὶ κηπευτικὰ 3.*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;..... *Ἐρουβάς., θακκί., δισάκι.....*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

*Ὡς ἐργασιεὶς, καὶ ἀεργασίαν, σιδηρᾶν ράβδον.
καὶ σιδηρᾶν...*

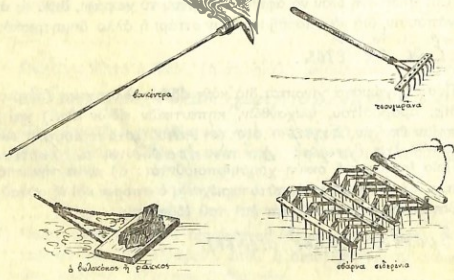
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ, (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Σβάρνισμα με σιδηρᾶν ἢ ξυλίνην...*

σβάρνισμα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῆ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

Σελ. 10-11

ωαρ. γ'

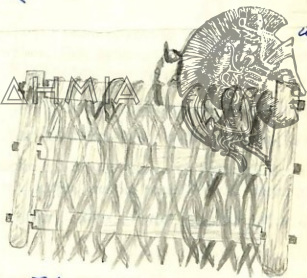

σανικῶν.

ωαρ. 3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ξύλινη εἶατρα

ιάς
ν
αχιά
ά.

ι. Έργαλεία θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἔργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)
Ζεαθά - ζεαθί: Δια τὸ εὐαγγέλιον ἀραβοῦται,
ἀμφοτέρων, διὰ τὸ ἴσον ὑδραυλῶν κρητῶν.....
Σκαμνίζηρι: Δια τὸ εὐαγγέλιον καθ' αὐτὸ, ἀφ' ὁρίων, λαχανικῶν.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
Συνήλως τὰ ἡμιωκμένα ἀγῶρια.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεροῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.
Καλλιεροῦνται τὰ ὀσπριεῖα... ΔΑΘΗΝΩΝ
Ἡ ἀπορία γίνεται τὰ ἀγῶρια (ἀπορία μετὰ τὰ χεῖρα) ..
ἐκτὸς τοῦ ἀραβοῦται, ἀλλὰ καὶ τριπύλα κατὰ γραμμάς

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεροῦνται) διὰ τροφοῦς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.
Δια τριφύλλι τὰ παχιά ὀσπριεῖα... Δια βίκου, εὐκόν, τὰ φαχιά, ζηρμεῖα.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἔσπερνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Σελ. 9-10

μαρ. 5 εδ. 6

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

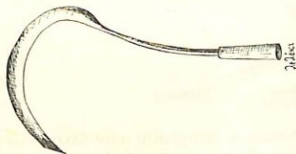
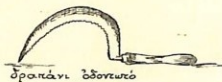

ΑΘΗΝΩΝ

αξιωματ

αξιωματ

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 . Μελέτη. (.φωτογραφία. παρατίθεται. εἰς. τὴν.
 . βελ. 25). - Κλαδευτήρι, διατ. το. σωματι. μαν...
 : τῶν. ἀραβ. αἰ. τῶν.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ πριζα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χάρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) **Μὲ Κ. 66623**...

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).
 . Ὁ. μ. α. γ. ἡ.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;
 . Καμινωζωτή. καὶ. εἰς. εὐ. τὰ. ἰσθμια. ζων. ἑρο. τι.
 . μα. ἰ. και. κί. ρα. το. θε. δι. οῦ.

ΚΟΘΕΛΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΛΑΔΕΥΤΗΡΙ

ΣΕΙ 11-12
1937

...ν. 2.δία...

5) Ποιος κατεσκεύαζε αυτά τα θεριστικά εργαλεία; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Κατα. ζα. ιερρίετον. ζα. κατασκευάζεν... ὁ χαρμιὰς (εἰδηρανοργός). καὶ χωριανὸν.....*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερον. ὁ. θερισμός. τῆς. ρόβης, ρεβιθῶν. καὶ φακῆς. ἐγένετο. δι. ἐμφυτωσῶν.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν, μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ἡ. μ. ἐν. εὐκαρῆς. θερίζεται. ἐν. ὕψος 0,50 μ. καὶ δὲ εἴδη ἀγραναῖα ἐπὶ 0,15 - 0,20 μ.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΩΝ ΔΟΧΜΙΩΝ ΔΕΛΦΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οἱ ἴδιοι. αἱ. θεριστὰι.*

.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ὁ κοίτης τῶν κ.ω. χωρῆς μαζί μετὰ τὰ στάχυα. πρὸς τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν. ἕως ὅτου γίνῃ. ἕνα χερόβουλο βάρους 9-3 ὀμμάτων.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λύνται ἀγκαλιές. Χερσόβουρα.....

7. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....
Ἄνδρες καὶ ὑπῆρχον ἄλλοι θερισταί.....

2) Πῶς ἡμῖνον οὗτοι μετ' ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ἐξουκλήν) ποῖα ἴσθη ἢ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχής φαγητοῦ ἢ ἀέου
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίαν τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἢ μῆση τῶν) ;

Ἐξασφάλισεν καὶ τοὺς ἀποκομῆς καὶ τῆς ἀρι-
στερᾶς χεῖρας. Σημάτω. γάντι μετ' ἄνω-
δοχῆς (ὁ ἀνὴρ χεῖρας ἐπέκειν. ἐξουκλήν) καὶ.....
ἐμφορῶν. εἰς τὴν ἀριστερᾶν χεῖρα.

Σελ. 14
ὡσφ. 3

Παλαιαρία

Σελ. 15

1. Ἐραγοῦδι ἀπὸ ἐρέγετο
ΑΘΗΝΑΝ ὁ «δραίως»

Καίεν ἐοῦς τρανοῦς καὶ μαίφους,
ἔσθιρα ἐσθιρὶ κρηδῆρι
κι ἐσθιρὶ μαργαριταίρι
γιόμουσι ἢ μαίφους ἔλος

Ῥῆγες βάνου μι θερίζουν,
ἔλαγα μι ἕνα γεθῆντη
νὰ μαζῶνῃ τὰ δευατία,
νὰ κυρῆν τὰ παλαιαρία.

(Πληροφορητής : Παλαιαριώτα Χ.
Σοφία).
Στοιχεῖα εἰς ἐσθιρῶν εἰς τὸ ἐρω-
σηματολόγιον

Σελ. 14
ωαρ. 3

Σελ. 15

2. Εραγούδι του Θέρου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Ανάμα εως ηηγε εμωελοχωραφια,
δεν ηηγευε μια εμορφη,
που θεριζε ξυθόζη.

Πραματευτης εωθερασε και την μαημερ-
νουσε,
κορη μ' το ωοῦναι ο αντρας σου,
το ωοῦναι αι ο καλοσ σου.

Σενε μ' ο αντρας μ' δεν ναι δω
τωρα δωδεκα χροντα,
κομα τρια τον καρτερω να γενουν
δεκαθεντε.

·j·

Κι εἴν δέ φανή μ' αἴν δέ νερῆ
κοιόγρια δέ νά γένω.

(Πηροβορητής: Παλαιῶτα
Χ. Σοφία).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ποῦ ὠλεμάει καταμαρῶς εἰς τοὺς κέρκους,
χωρὶς γῆρι χωρὶς νερό, χωρὶς κῆνα
μενταίτι.

Πουλάει ὡς μὴ γάρησε εἰς τὸν βουόνα
τὸ κεφάλι,
δὲν ἐραγούσε εἴν ἔρα τὰ δουρικά εἴν
ἔρα τὰ πουλάμια
λαγούσε ἀνθρωπινὴ γαλιά, ἀνθρωπινὴ
κουβέντα.

3. Ἐραγούδι τοῦ θέρου.

Ἐράβα ν' αἶρα βροερέ, ἔραβα καί
χαρδερμένε,
για νά βροίσης τὰ παιδιὰ, τὸν βουό-
κα τὸν κερμένο,

Σημιον Γκιούνα μ' νά ιωās ορι
Αραμάννα
ωδ'χουν τὰ βρατεύματα μείζωξ

(Πηροσοφνίης: Πωδακωόστα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Χ. Σοφία). ΑΘΗΝΩΝ

4) Ἐσίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Ὁ θερισμὸς ἐῶρεσε καὶ ἀρχίσθη τῆς Δευτέρας.....

Ποῦ ἐστὶν ὄριση ἢ ἄλεια ἐξαρτῶν ἡμέρας ἀκαμῆ ἢ τοῦ ἑσθλοῦ τελευταία ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τοῦ θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτὰ. *Ναι.....*

.....

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ἀπασχεῖ σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον εἰς τὰς ἐξουκείαν ἐπισκοπείαν. *Ὅπου ἀπασχῶν*

ἐξουκείαν ἀφ' ἑνὸς... 2-3 τ.φ. σταυροειδῶς... ὅπου εἰς ἀφ' ἑνὸς

μὲ ἐπιμετρηθῆναι τὸν ἀρχιθεριστὴν ἐμάστιγον εἰς τὴν εἰρήνην

καυκικῶς καὶ αἰτοῦ. καὶ εἰς τὴν ἑκείαν ἐπιμετρηθῆναι

ἠερολογίαν, ἀνεμὸν, Νάτον καὶ Βαρρῶν. αὐτὸ ἐδατομακταντο

τρεῖς φορὰς καὶ ἀνακρίαν ἐτραγουδοῦσαν καὶ τραγοῦδι

καὶ κιδρακούς, ἔτσι ἐλέγετο ὁ εἶδος αὐτὸς. Κατόων ὁ

ἀρχιθεριστῆς εἰώθετο τὸν δράκον σταυροειδῶς. Οἱ μισοί

καὶ ἐδόντο. Ὁ σταυρὸς ἐτίθειτο

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν. *κερῖες ἐταυροειδῶς ἐτίθειτο*

1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποῖαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ὁ δέσιμον ἐγένετο ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν.....

.....

.....

2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὰ δεμάτιασμα γίνεται μὲ φροσχή. ὡς ε..
 νὰ μὴν τινάσσεται κερλί. ἢ χεριὰ καὶ φεάχον.
 οἱ κόκκι. μέγα ἀφ' ὅ. ε. ἀμικέρια.....
 Τὸ δέσιμον γίνεται ἀφ' ὅ. τὸν μαλακχαιτήν..
 ἢ ἀφ' ὅ. ε. ἢ το. εἰδιῶς διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν.
 Τὰ δεμάτια ἐδέοντο μὲ δέματα κατασκευ-
 ασιμένα ἀφ' ὅ. τὸν ἴδιον τὸν βῆταν. ἀφ' ὅ. ὡς.
 μαυρομυγέθην, ὁ σπῆτος ἐκώφετο τὸ ὄρωϊ,
 ὅτε ἀνώγει τὸ τρυφάνος ἀφ' ὅ. τὴν δροσίαν
 καὶ ἐταψο-
 στείτο εἰς
 βιάν.

Ἀπὸ παχύτερον
 κερλί τερσίον καὶ
 ἀνόδονον δέσιμον
 ἐχρησιμοποιεῖτο
 ὁ κρητικόνικος.

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Συνεκεντρῶνοντο εἰς ἐξέχον. τῆς ἀλλοῦς ἐκκεντρῶνοντο
 μέρος τοῦ χωραφιοῦ, ἀφ' ὅ. ἀναφυγῆν. τῶν ὑδάτων.
 τῆς βροχῆς, ἀνά 35.0-40.0 δεμάτια καὶ ἐταψοθε-
 τοῦντο εἰς κοιλούραν μὲ εὖς ἐτάχως πρὸς τὰ ἔ-
 ζῶϊ. Κατόων εἰς τὸ κέντρον τῆς κοιλούρας ἐθετή-
 ματιζέτο πυραμίδα μὲ τρία δεμάτια. Γύρωθεν τῆς
 πυραμίδος ἐταψοθετοῦντο μυνηκῶς μία σειρά

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

(Ἐυνεχῆ εἰς φύλλ. 8 διον)

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

(Αὐτὸ εἶναι 7^{ης} βελ. μέχρι καὶ τῆς 16^{ης} Πληροφωριστῆς.

εἶναι: Ο. Βασίλειος, Γεωργιός, ἐν τοῖσις, 76 ἔτων, ἀγρανάμπος

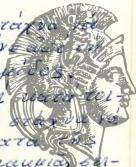
. Γ. Βαλλογιάννης, ὁ ἴδιος, ἡμερομηνία αὐτοῦ 15-18 Νοεμβρίου 1970]

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

(Συνεχεῖα ἀπὸ τὴν βελ. 16 παρ. 3)

Δεμάτια ἐστὶ ὥστε τὰ σταχνα καὶ ἐτηρίζονται λίγο πρὶν ὡς ἀνὰ τὴν βίαιε ἐπὶ ἐπὶ τῆς φουραρίδος. Ἐν συνεχείᾳ αὐτῶν σταχναί μισοὶ τὸν σῦτον πρόωπον ὥστε τὰ σταχναί φθάνουν μέχρι τὰ δεμάτια τῆς φρουρημένης. Οὕτω μακρὰν σαιρὰς τὰ σταχναί δὲν ἐράδωντο μὲ τὸ ἔδαφος καὶ ἐκχηματίζετο μεγάλη κυκλικὴ βία.

Ἐν συνεχείᾳ ἐτοιμοθετοῦντο ἄλλα κυκλικὰ εἶρα, αἱ ὀρθοῖα, ὅσον πῦξανεν τὸ ὕψος, ἐστὶ ἕνεον συνεχῶς πρὸς τὸ κέντρον καὶ βαθμιαίον ἐσωτερικὸν θείον ὀρθίαν ἕως ὅτου τελικὰ τὰ τελευταῖα δεμάτια ἐτοιμοθετοῦντο ἐντελῶς ὀρθίως καὶ οὕτω ἐκχηματίζετο εἶνας, φερῶριος κῶνος, ἢ θυμωνία.

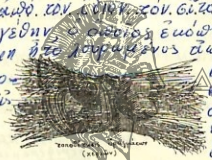
ὡν ζῶων κατὰ τὸν ἰφύλακ, βικόν]. Ἐστὶν ἰγεία του, ἔπειτα ἡ ἴως ἐπὶ τὸ ἀγρίων κενάρετο τὸ κυρίαρι ἔχε φουραρή, ἕπειτα καὶ παρασίτων. Κατόων ἐπὶ ἐπὶ τὸ εἰσφοράς ἀγρίωνς κυρία (0,50-0,60 μ.) καὶ ἐκχηματίζετο κυκλικῶς ἴον (δρέπτανον, κρόσ-φ. σβείαν, κατὰ ἀγρίων κρίας).....

ἰργαλεῖα ἐκρησιμοφῆς καὶ τὴν σχετικὰ ἐσχεδιάσματα καὶ

222 η' αρ 52

- 2) Πώς γίνεται το δεμάτιασμα ; Ποίος έδενε τούς στάχους και ποίος τούς μετέφερε και τούς παρέδιδεν ώς χεριές, άγκαλιές ; Πώς εδέοντο· με κοινά σχοινία, με σχοινία κατασκευασμένα από βελουοειδείς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατά το δέσιμο των δεματιών μήπως έχρησιμοποιείτο και έργαλείον τι ; Περιγράψατε λεπτομερώς την έργασίαν ταύτην μετά παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων η φωτογραφιών.....

Τὸ δεμάτιασμα γίνεται με φροσχή ή ύψτε..
 να μην τινάσσεται φρού ή χεριά και φεύγον.
 οί κόκροι μέσα αφο ε? αμείριαι.....
 τὸ δέμαμα γίνεται αφο τὸν μυαχαχαιτην..
 ή αφο οίς ήτο ειδικώς δια τήν έργασίαν αούτην.
 τὰ δεμάτια εδέοντο με δεμάτια κατασκευ-
 αμένα αφο τὸν ἴδιον τὸν οὔζαν.. φράων τὸς
 μαυρομεγέθυν, ο σάσιος εμόθετο τὸ φρού,
 ὅτε αμόρη ήτο λυράμενος αφο τήν δροβίαν
 και έτοποθετείτο εἰς
 γυιάν.

Δοκίμη των ούζαν και φρούτων και ανόδονον δεξιμον εχρησιμοποιείτο ε κλειζεινίκος.

- 3) Τὰ δεμάτια μετά το δέσιμο αφήνοντο εις την ιδίαν θέσιν η συνεκentrώνοντο εις ώρισμένον μέρος του θερισμένου άγρου ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο εκεί και πώς έτοποθετοῦντο ;

Συνεμενιρώνοντο εις εφέχαν της άλλης εκληφάνειας
 μέρος του χωραφιαυ, προς αωαφυγήν. εφ. υδάτων.
 της βροχής, ανά 35.0-40.0 δεμάτια και έτοποθε-
 τούντο εις κολληούραν με αως σταχυσ προς τὰ ε-
 ξω. Κατόωιν εἰς τὸ κέντρον της κολληούρας εδύκη
 μαυτερο πυραμίδα με τρία δεμάτια. Γυρωθεν της
 πυραμίδος έτοποθετείτο μυμηκώς μια σειρά

ε. Συγκομιδή των γεομήλων.

(ευνεχην εις φηλιάδιον)

- 1) Από ποτε ηρχισεν η καλλιέργεια της πατάτας εις τον τόπον σας ;

Πότε γίνεται σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

(Από τὴν 7^η Σεπ. μέχρι καὶ τῆς 16^{ης} Πληροφρονισμῶς.
εἶναι: Ὁ Γεωργίας Γεωργίας, ἐν τῷ καιρῷ, 16. ἔτων ἀγρονομίας
Γ. Βαλλογιάννης ὁ ἴδιος, ἡμερομηνία Βαλλογιάννης 15-18 Νοεμβρίου 1970]

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....
.....
.....

Σεπ. 1^η
παρ. 2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ὄν ζώων· κατὰ τὸν (φυλάκι, θίκου); ἔσται

γυαί του, ἔπειτα ἡ
ὡς ἐπὶ τὸ ἀγρονομίαν
καὶ ἐξομοίωσι. τὸ κυριώτερον
ἐπὶ ἀγρονομίᾳ, ὡς καὶ τὰ
παλαιότερον. Κατόπιν ἐπὶ
ἐπὶ εὐδοκίᾳ ἀγρονομίας
καὶ ἐπὶ ἀγρονομίᾳ (0,50-0,60 μ.).
καὶ ἐπὶ ἀγρονομίᾳ ἐπιπέδου
ἴσον (δρέπανον, κρόσ-
σοεῖαν. κατὰ ἀγρονομίαν
αγρονομίας).....
.....
.....

Μετρίωνος

ργαλεῖα ἐχρησιμο-
φῆς καὶ τὴν σχετι-
αὶ σχεδιάσματα καὶ

Πότε γίνεται η σπορά ή το φύτευμα αυτής.....

(Από εὐσ. 7^{ης} 68^{ης} μέχρι καὶ εὐσ. 16^{ης} Πληροφαιρίας.

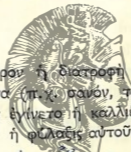
ἔναι: Ὁ βασιμας Τεωργιος, ἐν τοῖσις, 76. ἔτων, ἀγραμματος

Γ. Βαλλογιέν. ὁ ἴδιος, ἡμερομηνία ἀλλογιέν 15-18 Νοεμβρίου

1910]

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

.....
.....
.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανθοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. (Ὡς ἐπὶ τὸ ὠξείων ἐργασιοποιεῖτο τὸ φρέζζι. Ἐπερὶ θρασιμαίνετο τὸ χωράφι

μ.ε. 2-3 ὄργωματα ἀπὸ μηχανοκίνητος ἀπὸ φοσεσῆ, ἵνα τὰ κλαδοὶ καὶ ἔσθρασιδὴ εἰνὲς εὐδαρὸς φασαίτων. Κατόων ἐρρι-
ώτετο ὁ σάνθος καὶ ἐσθρασίετο. Ἐχωρίζετο εἰ εὐδαρὸς ὄχρετους
3 μ. Ἡ κοπὴ ἐγίνετο ἀπὸ ἐμεσσημ. ἀραιά (0,50-0,60 μ.)
Ἐξηραίνετο ἐν ἴδιον τὸ χωράφι καὶ κατόων ἐμασέετο μηχανοκί-
ως δέμας

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανθὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κρόσ-
σαν κ.ἄ.). Ἡ κοπὴ ἐγίνετο μετὴν κοσβιάν. κατὰ δὴμα
γραμμὰς
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

.....
.....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Εἰς τὸ ἀλώνι

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν ἢ ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ;

Δεῖ εἶχε ἰσοπέδον ἐνομοκρίτων

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκάθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι ;

Ναὶ — Ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ;

Ἐξω τοῦ χωρίου καὶ ἀνὸς οὐδὲν ἔχει πῶς μετὰ διαφοράν ὑψηλοῦ ἐπιφανείας

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐκείνη οἰκογένεια εἶχε τὸ ἄλων τῆς.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἰσὸς τοῦ ἰσίου μέχρι 15 ἡμερῶν.....

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλωνο ἑκείνου βιημέρου.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθῶς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).....

Ἐυαδαρίζοντο καὶ πόρτα.....

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Διὰ τὴν ἀνατολικήν*

δὲν ἐξιστάμετο ἡμέρα καὶ ὥρα. Διὰ τὴν ἀνατολικήν δὲν ἐξιστάμετο νὰ εἶναι ἡμέρα Τρίτη ἢ Παρασκευή μαθὼς καὶ ἡ ἐργαστοῦσα ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, τὸ Σάββατον.
Ἀρχίζε ἀπὸ τῶν παράματων.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰουδήποτε ἄλλον.
*Ἔτσι φασκεύονται. ἀνιμικῶς μετὰ ἐλάχεια. κερὰ. τὰ...
 κείτραν. ἀργίοντες αὐτῶ. ἐκ μέρων. τῶν ἀλμυρῶν. κ. κ.
 ε. ε. τὰ ἐλάχεια. καὶ ἐγρίσονται ἀνωτέρω τῶν μισοσταχυῶν
 τῆς ἀφρονηομένης βειράς. Ἀλωνόστυλος δὲν ἐκωλύεται
 το.*

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχρωποποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερύμενων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
 νιου ἕλιος στύλος, ὕψους δύο μέτρων καλούμενος θηλειῆς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρῃς», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*Ἔμνετο δια βουῶν καὶ ἰώων. Οἱ μὲν βοεὶ διευδύνοντο μετὰ
 ἐνὰ ἀκροαμικῶν, τὰ ἰώων. ἔμνετο κτ. εἰς ἄκρον τῶν κείτραν
 κείτρατον τοῦ ἄκρον εἰς ἑὺ σῶος, διὰ νὰ ἐκωλύχάνεται
 ἢ ἐκμικρῶν τῶν ἀνιμικῶν περιφραῶς; διὰ τὴν μεγάλων
 εἰς ἑμνετάτο ἄκρον εἰς ἑὺ σῶος καὶ ἑξῆς, ἐμνε-
 κναισμένους; ἔμνετο τὸν ἄλλον ἄκρον εἰς ἑξῆς. Οἱ ἰώων
 διευδύνοντο μετὰ δύο πλάσματῶν.*

β) Πῶς ζενοῦνται οἱ βοεὶ, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειῆς,
 αἱ ὁποῖα περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειῆς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικές φωτογραφίας ή ιχνογραφήματα).....

Σελ. 21

ησιμοποιείται και μη-
ή επιμήκης σανίς εις
γλισμένη εις τήν κάτω
μάτων ή άποσχίδων
μένων ζώων, σύρεται
έστρωμένων σταχύων

ο άλωνιστικόν τουτο
ζ. δουκάννα, δικριάνι,
ήμα και τας συνήθεις
χλαιότερον και σήμε-
κι διά ποία δημητρι-
μητριακά με άλωνι-

ματσούια

στικόν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ή κριθή και τά όσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ά.) ήλωνίζοντο διά τών ποδών ζώων ζευγνυομένων και περιφερομένων επί τών σταχύων τούτων ;

Διά τον εϊπον και τα κομμικα εμπρημοδοικτο ή Αβδουκιάνη.

Διά τα φατόρια ο υάθανος ή μαυρι ξύλο

[Διά τον άραβόστον ή ματσούια (μυλωνόριό ξύλο) μήκους 0,20-0,25 μ., διαμέτρου 0,10-0,15 μ. ενώ αυτηρά ξύλο, εάν τού εδωσίον έγένετο μία έρμωδή εις άνωστάειν 0,25 μ. από καθε μιάς βάσεως, έερυ-
ώσαστο άνω το κέντρον τής βάσεως μέχρι τήν έρμωδήν και έυ τής

οωώς διήρχετο βέρρα χλωρή έρμωσιή.)]

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Σελ. 21

ωσφ. γ

ησιμοποιεῖται καὶ μη-
 ἢ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἑλισμένη εἰς τὴν κάτω
 μέρων ἢ ἀποσχιδίων
 μένων ζώων, σύρεται
 ἐστρωμένων σταχύων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ματσούμα

ὁ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 ζ. δουκάνια, δικριάνι,
 ἦμα καὶ τὰς συνήθεις
 ελαιότερον καὶ σήμε-
 ρι διὰ ποῖα δημητρι-
 ημητριακά με ἀλωνι-

στικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

Διὰ τὸν εἶπον καὶ τὰ κομμικὰ ἐκρημιμαδοῦντο ἢ ἀδουκιάνη.

Διὰ τὰ φασόλια ὁ μούθια καὶ ἢ μαυρὸν ξύλο.....

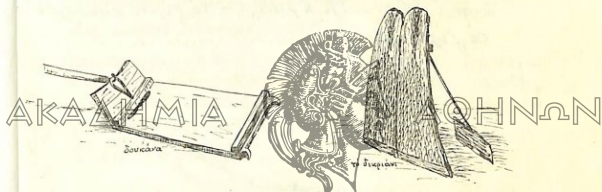
[Διὰ τὸν ἀραβόσιτον ἢ ματσούμα (μυκηλοφρέκτο ξύλο, μήκους
 0,20025 μ., διαμέτρον 0,10-0,15 μ. εὐὰ κερτὰ ξύλο, εὐὰ τοῦ ὄσπριου
 ἐρίγεται μίαν ἐγμοδὴν εἰς ἀπόστασιν 0,05 μ. ἀπὸ τοῦ μίαν βάθους, ἐρυ-
 ῶσθε ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς βάθους μέχρι τῆν ἐγμοδὴν καὶ εὐ τῆς

ὄσπριου διήρχετο θέρμα χλωρὴ ἐρασσιάνη).]

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....
.....
.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὐτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾶ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνια, δικριάνη, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἐκ τούτου τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Διὰ τὸν εἶπον καὶ τὰ κομμικὰ ἐκρημιμαδοῦντο ἢ ἀδουκιάνη.

Διὰ τὰ φαθόρια ὁ κώφρανος ἢ μαυρὸν ξύλον.....

[Διὰ τὸν ἀραβόσιτον ἢ ματσοῦμα (μυλιδροικὸν ξύλον, μήκους 0,20-0,25 μ., διαμέτρου 0,10-0,15 μ. ἀπὸ κυλινδρ. ξύλου, εἰς τῷ ὀδῶσι ἐγένετο μίαν ἐγκομὴν εἰς ἀπόστασιν 0,05 μ. ἀπὸ τοῦ μίαν βάσεως, ἐρυώσατο ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς βάσεως μέχρι τῆν ἐγκομὴν καὶ ἐκ τῆς ὀδῶς διήρχετο θέρμα χωρὴν ἐλαστικὴν).]

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

*Ἀπὸ τῆς 4^{ης} μετὰ 5^{ης} ὥρας .. ἕως τῆς μεσ. τῆς 3^{ης} αὐτο-
γευματικῆς ὁ ἀλωνισμός ἐκτελεῖται ..
ἔν. ἐπικρίσι. περιώσει, ἐκτελεῖται μετὰ τῆς 4^{ης} - 5^{ης}
αὐτογευματικῆς καὶ διεκώσεται ..*

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινος τόπους χρησιμοποιοῦνται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *ἑ. δικούλι. ἢ φουζι. - τὰ ξύλινα μαρμαριτῶν -
τὰ ξύλινα φκνάρια ..*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

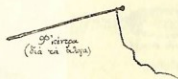
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; *ἔν. ἔν. ὡσεὶ γυρίσματα ..*

*Στὴν ἀρχὴ μετὰ τὸ φουζι .. ὡσεὶ τὸ φουζι δὲν ...
πιάσει τὰ στάχους, γίνεται τὸ γυρίσμα μετὰ τὸ μαρμαριτῶν καὶ
ἔπειτα μετὰ τὸ φκνάρι. (3-4 γυρίσματα μετὰ τὸ ὄργανον).*

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνοβέργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)

*Ἡ βουκέντρια καὶ τὸ μαρμαριτῶν ..
Ἡ βουκέντρια ἦτο ἕως 3 μ. ἡ δὲ τὸ μαρμαριτῶν 4 μ.
καὶ τὸ δουρί 1,50 μ. Ἦσαν δὲ ὅμοια μετὰ τὰ μαρμαριτῶν*

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλωματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν έλεγετο στρώμα.....
ήλωνίζετο ένα στρώμα.....

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθούν διά να άποχωρισθούν τά άχυρα από τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)
Δέν άφήραξε ιδιαιτέρη όνομασία.....

- 17) Ποιοι άλωνίζουσι : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια κά του ζώα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αίτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωναροί και άγωγάτες), οι όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και άνελάμβανον τόν άλωνισμόν
Ό ίδιος ά γεωργός.....

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν έργαλειον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυς· π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).
Όχι.....

- 19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποίον τó σχήμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). Ὡς ἠρώσαντες ἐξηγηταίμοσθε...
 Διὰ τὴν ἐξοσμὴν τῶν φασεσμένων. καὶ τὸ κοπάνισμα ἐγένετο...
 εἰς τὴν αὐλὴν.

κοπάνος ἀροιστήριος

ξύλο καμωμένο διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ἔργου δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν; Κυρίως αὐτὰ τὴν γυναικῶν.....

.....

.....

.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

*Ἐυαφρῶντες. φέρμεθα σταυρὸς. Ὁ σταυρὸς. εὐαφρῶντες. διὰ.
καὶ. θρινάκι. ὁ Θεὸς. εὐ. καὶ. λίχνισμα, διὰ. καὶ. ἀποφλοιωθῆ. τὸ...
λαμνί. ὡσπὲρ. οὐκάρη, ἀλλὰ. καὶ. διὰ. καὶ. εὐχαριστήσαν. τὸ...
Θεὸ. καὶ. τοὺς. ἀξίως. καὶ. φέρσονται. μέχρι. αὐτοῦ. καὶ. σημείων.*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνεμίσημα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

*Κατὰ. ἀρχὴν. μετὰ. ἐκκαθαροῦ. καὶ. ἔπειτα. μετὰ. τὸ...
φτυάρι.....*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
Ἄνδρας. καὶ. γυναῖκα :

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

*Ἐὰ. παραμένοντα. χονδρὰ. τεμάχια. ἐρέχοντο. ἰσκό. -..
τὸ. αἶμα. καὶ. δὲν. ἀζωνίζοντο. διὰ. δευτέρου.
παρὰ. ἐπίδεντο. ὡς. τροφή. καὶ. τὸ. φῶς.....*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διά ποία δημητριακά συν-
ηθίζεται τούτο

(²Από τῆς 17^{ης} βεβ. μέχρι καὶ τῆς 26^{ης} ἰσημερινῆς εἰς αἱ
'Ο Μπαρχιώτσας. Κων/νος, ἐντόπιος. 96 ἐτῶν, 27 Διμφο?
[συλλογῆς. δ. Ἰδίας, ἡμερομηνία συλλογῆς. 18-19 Νοεμβρίου
1970]

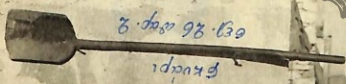
6) Ἀφοῦ διά τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

'Ὅσο καὶ εὐκταίρι. ἐφραῖτε γὰρ κερσίην αἰὼν κόν. <<δερμόνια>>
ἔρχανον. γείγγιμο. με μεγάρες. φρύγες. ἴο. τερενταῖον
ε. φρώμα κ. πατωῖα >> μεθυσμένη με ξύρινο
μένων τῶν ξένων αὐτῶν
ἐν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

κέρμοριώ βαλγυμο ἰσημερινῆς
δὲ κοσκίνον εἶχε μικρὰ καὶ φάνη, φρώσας εἰς αὐτὴν
συσταίνον δὲ π.χ. κόν. μένον 70 ἔτη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

θρος ἡ ἀριμύλος

ων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολόγημα)· διά ποία δημητριακά συν-
ηθίζεται τούτο

(> Απὸ τῆς 17^{ης} βελ. μέχρι καὶ τῆς 26^{ης} ἰσημερινῆς. ἔρχεται
'Ο. Μπαρξιώτσας. Κων/νος, ἑταίριος, 96. ἐτῶν, 27. Διημέρ.
[εὐλοχεύς... ὁ Ἰδιός, ἡμερομηνία εὐλοχῆς. 18-19. Νοεμβρίου
1910]

6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσηματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοῦ^ς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Ὅμοιο καὶ σιτάρι. ἔφρασε καὶ κερσίον ἀπὸ τὴν κερσίονα, ἔφρασαν
ἔφρασαν. γείγμο. με μεγάλη. φρούδες. ἔφρασαν
ἔφρασε καὶ πατωμένα, ἔφρασε καὶ με κακασίνο
ἔφρασε τοῦ ὁμοίου ἔφρασε ἢ ὁ γείγμο ἀφαισμένη με ξύλινο
Γίνεται τούτο κατὰ τὸ ἀνεμίσημα, ὁ ὁμοίου ὁμοίου τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρόθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

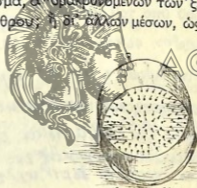
Κέρσιον καὶ κερσίονα ἔφρασε καὶ κερσίονα
ὁ κοσκίνο, ἔφρασε καὶ κερσίονα ἔφρασε καὶ κερσίονα
ὁμοίου ὁμοίου τῶν ξένων αὐτῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

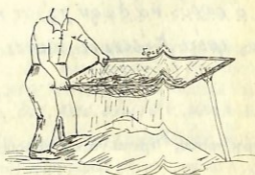
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόστρος ἢ ἀριλόγι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόν^η δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Ὁμοίως ἐπακηρύχθη ἐπὶ σωρόν. μετὰ φτυάρι καὶ τὴν ἀσπασίαν. ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ ἐλάττωσε ἔξω. σταυρὸς καὶ ἐμπηγνύεται ἐπὶ καρπῶν. ἢ τὰ φτυάρι. ἐπὶ ἀσπασίαν. ἐγένετο μετὰ ταχάρι ἢ κουβέλι, δῶρα ὠνομάσθητο τὸ ξύλινο δοχεῖον, τὸ ὠφρῶτον ταχάρι ἐπιθῆκετο ὡς «χίλια» δηλαδὴ

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

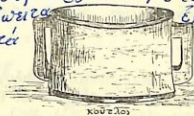
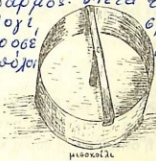
ἐννοοῦσαν, ὁ σωρὸς νὰ δῶται χίλια ταχάρια?

Χίλια, δύο, τρία, ἑξέβερρα, ὡθέντι. κ.λπ.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Όταν ὁ ἄχυρος*

*ἦτο ἄτοιμος, ἐθερνούσε ὁ δευαταγωγὸς (μάτης) καὶ ἔβαζε
τὴν κούρα εἰς εἶδος ἐραχίδας. Ὁ αἶμα μὲ ἀλλοίμονον ἔσκη
ἡ θούρα χαλούεε δι' ὀφονήποσ λόγον. Ἐπεβαλετο τιμω-
ρὶα ἔσπυριεμός; κατὰ κρῆσ τού ἔωρου ἀκρόμν καὶ ξυλο-
δαρμός. Μετὰ τὸ βούλιασμα ἔσχευαν τὸ δευατον. Ὁ δω-
λογι ἔμπος τού ἔωρου ἐδίντω μέ τὸ μάτι κατὰ
προσέ γυνειν. Ἐωετα ἐμοιράετο τὸ
ἑώλοισι μαν εἰς τὴν κούρα. Τὰ δύο
ἔωσινε ὁ μωτ-
us καὶ τὸ ἔ-
να ἔσχωρ-
γός.*

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, +

γ) τὸ γυφτιάτικο, +

δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) *τὰ τετραγάρη καὶ ἑξαπέδιλα, ἑμμοκίον, μέ τὸν
ἕως εἰνω. ἑωρατινὸν ἀκρόμνον. μαν κληρον. χωρητικότητος
δέκα 110 γ. ὁμαδῶν.*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) *εἰς τὴν οἰκίαν. μετὰ εἰς τὸ ἀμωάρη ;
ὀρθοχώνιον. ἀφαραξηγηθῶσι δὲ δὲν. ἢ κούρα. κατὰ κρῆσ
ἑμμένο. μέ θαννίδες.*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; *εἰς τὴν ἀναρτάσιον ἐν τῷ αὐτῷ
χωρίῳ.*.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα;....

*Μετὰ τὸ ἀλώνισμα ἀπὸ τῶν σπυρίων τοῦ αὐτοῦ
χωρίου, γερῶν χωρίων.*.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσου χρόνον;.....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

τῆν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων......

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος;

*εἰς τὸ μεσοχώριον (παρατείαν) μετὰ τὸ ἡλιο-
βασιγέμα.*.....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Κάεντρας.....

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;....

Κατ' αρχήν τὰ παιδιά καὶ κατόωτω ἀφ' οὗ ἔβμο-
ζεινίαι γε. Ἐλάμβανον μέρος καὶ μεγάροι ἀκνώσανδροι.

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπό ποίον μέρος; ἰ.σ. ἀναφέρεσθαι καὶ

καρπώων. τὰ παιδάμα καὶ μεγάροι. τὰ ἔμμεστον
αὐτὸ τὰ αὐλῶν, κήπων, μαζιὰ κ.λ.π.
Ἐθρεώτε δὴν ἔδῃσ' ἔν' ἔναι ἰχθῆ ἔνα.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Μεταφέρονται εὐαρκόμενα μετὰ τὴν ἐμμεσούτσα ὡς
καὶ τοιοῦτε τῶνται φέρων κινῆται εἰς εὐκρόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ζόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

.....
.....
.....
.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

.....
.....
.....
.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀπὸ τῆς 27^{ης} δελ. μέχρι καὶ τῆς 32^{ης} ἀφηροφορικῶς εἶναι: Ἡ Παιδαγωγικὴ Χ. Σοφία τοῦ γένους Ἄστ. Σαμαρᾶ, γεννηθεῖσα ἐν Πευγαλιόμακρον Ἐρασμῶνος, ἰδία ἀριστοχῆ, καὶ ἔγχευασταθῆσα ἐν Σουλίου τὸ ἔτος 1924). [συλλογὴς ὁ ἴδιος, ἡμερομηνία συλλογῆς 19-20 Νοεμβρίου 1970]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ